
ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

ОТРИМАНО:

22 Липня 2025

ПРИЙНЯТО:

18 Вересня 2025

ВИПУСК:

20 Жовтня 2025

 CC BY 4.0

УДК 338.45

DOI [10.26661/2522-1566/2025-3/33-15](https://doi.org/10.26661/2522-1566/2025-3/33-15)

**ПІДПРИЄМНИЦЬКА ЕКОСИСТЕМА ЯК БАГАТОРІВНЕВА СИСТЕМА
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ТА
ПІДХОДИ ДО ТИПОЛОГІЗАЦІЇ****Корнецький А.О.****к. е. н., доцент**Український католицький університет**м. Львів, Україна**ORCID [0000-0003-1955-6167](https://orcid.org/0000-0003-1955-6167)*** Email автора для листування: kornetskiy@gmail.com*

Анотація. У статті розглянуто підприємницьку екосистему як складну адаптивну систему, що охоплює інституційні, соціальні, культурні, інфраструктурні та мережеві компоненти. Актуальність дослідження зумовлена зростанням наукової та практичної уваги до системного підходу у вивченні підприємництва, де значущим стає не лише рівень індивідуальної ініціативи, а й багатовимірне взаємодія між ключовими акторами: підприємцями, державою, освітніми закладами, фінансовими інститутами, локальними та міжнародними спільнотами. Метою статті є аналіз основних теоретичних підходів до трактування поняття підприємницької екосистеми, ідентифікація її структурних елементів та етапів розвитку, а також систематизація існуючих моделей функціонування на основі міжнародних і українських кейсів. Методологічна основа дослідження базується на міждисциплінарному підході, що поєднує системний, еволюційний та інституційний аналіз, що дозволяє розглядати екосистему як динамічне середовище коеволюції інститутів, ідей і практик. Особливу увагу приділено відмінностям між державоцентричними й мережевими моделями формування екосистем, їхньому впливу на інноваційну активність, розвиток підприємницької культури та створення соціальної цінності в суспільстві. У статті запропоновано типологію екосистем за критеріями: джерело ініціативи, форма та рівень підтримки, ступінь соціальної орієнтації та результативність. Окремо схарактеризовано український контекст, де, попри воєнні виклики, проявляється потенціал регіональних ініціатив, що демонструють можливості коеволюції та масштабування у взаємодії з глобальними трендами та галузями. Вказано, що вирішальну роль відіграють також цифровізація, розвиток стартап-інфраструктури, інтернаціоналізація бізнес-процесів, широке залучення молоді та підтримка досліджень як нові рушії сучасних екосистем. Підкреслюється, що підприємницькі екосистеми не можуть бути механічно відтворені – вони повинні будуватися з урахуванням локальних соціально-економічних умов, культурних традицій і доступності ресурсів, а також гнучко реагувати на суспільні трансформації. Зроблено висновок про необхідність застосування активної стратегії розвитку та управління екосистемами як одного з ключових чинників інноваційного зростання та підвищення конкурентоспроможності економіки.

Ключові слова: підприємницька екосистема, інститути, коеволюція, адаптивність, соціальна цінність, інновації, типологія екосистем.

JEL Classification: L26, M13, O18, R11.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

У XXI столітті підприємницька діяльність розглядається як складне явище, що формується під впливом множинних соціальних, інституційних, культурних і інфраструктурних факторів. Через це класичні підходи, які фокусуються лише на окремих підприємцях або компаніях, виявляються недостатніми для повного розуміння складних процесів інновацій, розвитку стартапів та їхнього масштабування. Саме тому значної ваги набирає концепція підприємницької екосистеми, що дозволяє бачити підприємництво як взаємопов'язану систему елементів і процесів. Ця ідея важлива не тільки в теоретичній площині, а й має практичне значення для ефективного управління на державному рівні, планування розвитку регіонів та створення сприятливих умов для підтримки бізнесу.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

У сучасній науці підприємницька екосистема розуміється як комплекс акторів, інституцій і процесів, що сприяють інноваціям та розвитку бізнесу в певному середовищі [2]. Термін «екосистема» у діловий дискурс уперше ввів Джеймс Мур [3], описуючи компанії як взаємопов'язані елементи системи, яка змінюється через конкуренцію й співпрацю. Згодом цей підхід поширився на регіональні та міські дослідження, де підприємництво розглядається як явище, тісно вбудоване у контекст, а не відірване від нього [11, 12].

На думку Спігела [5], екосистеми є соціально сконструйованими, і їхнє функціонування залежить не лише від офіційних правил чи фінансових інституцій, а й від культури, неформальних відносин і мереж довіри. Інші дослідження [7] підкреслюють, що не існує єдиного зразка для всіх – кожна екосистема має власну специфіку. Мек і Меєр [4] розглядають їх як динамічні утворення, що проходять стадії становлення: від зародження й інституціоналізації до трансформації. Подальші роботи [8–10] зосереджуються на процесному підході, показуючи, як взаємодія між інституціями, акторами та культурними кодами формує сталі моделі економічної активності.

В Україні інтерес до теми зростає завдяки розвитку інноваційної інфраструктури, поширенню соціального підприємництва та підтримці державних і донорських ініціатив. Водночас залишається виклик – пристосування світових теорій до умов пострадянських країн, де інституційна нестабільність та висока турбулентність середовища обмежують їхнє застосування.

Таким чином, хоча досліджень чимало, питання типологізації підприємницьких екосистем і врахування соціального виміру ще потребують ґрунтовнішого опрацювання.

ФОРМУВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ ТА ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою статті є узагальнення теоретичних підходів до визначення підприємницької екосистеми, аналіз її структурних компонентів, типів та етапів розвитку. Завдання полягає у формулюванні типології екосистем, виокремленні чинників їхньої стійкості, а також у визначенні специфіки українських кейсів у порівнянні з міжнародними прикладами.

У дослідженні використано міждисциплінарний підхід, що поєднує елементи системного, інституційного, мережевого та еволюційного аналізу. Методом якісного контент-аналізу опрацьовано публікації провідних авторів у сфері екосистемного підприємництва. Також застосовано метод порівняльного кейс-аналізу для систематизації моделей екосистем (США, Великобританія, Малайзія, Україна). Додатково було використано

принципи класифікаційного моделювання для побудови типології екосистем за джерелом ініціативи, формою підтримки, рівнем соціальної орієнтації та результативністю.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Підприємницькі екосистеми – це складні, багаторівневі системи, які формуються під впливом інституційних, соціальних, культурних та економічних чинників. Їх формування відбувається у взаємодії різноманітних агентів – підприємців, освітніх і наукових установ, громадських організацій, органів влади, інвесторів та медіа – в середовищі, яке характеризується певною культурною, інституційною та просторовою специфікою. В межах цих систем відбувається обмін знаннями, ресурсами, цінностями, що створює сприятливі умови для започаткування, масштабування і підтримки підприємницької діяльності.

Типологізація екосистем дозволяє краще зрозуміти логіку їх розвитку. В цій статті запропоновано класифікацію за трьома критеріями: рівень інституціоналізації (формальні, неформальні, гібридні); джерело ініціації (державні, приватні, громадські); домінантні ціннісні орієнтири (орієнтація на прибуток, на інновації, на соціальний вплив). Формальні екосистеми мають чітку інституційну структуру, неформальні – базуються на мережах довіри та неформальних практиках. Гібридні системи поєднують обидва підходи. За джерелом ініціації екосистеми можуть бути зформовані зверху (державою або донорами), знизу (громадськими ініціативами) або як результат бізнес-логіки (наприклад, розвиток кластерів). Для аналізу типології підприємницьких екосистем було обрано шість кейсів – Кремнієва долина (США), Стокгольм (Швеція), Тель-Авів (Ізраїль), Берлін (Німеччина), Львів і Київ (Україна). Ці приклади дозволяють порівняти екосистеми за джерелами ініціації, інституційною структурою, домінантними цінностями та результатами.

Таблиця 1

Узагальнення кейсів екосистем підприємництва

Назва екосистеми	Країна	Модель	Форма підтримки	Соціальна орієнтація	Результати
Кремнієва долина	США	Інноваційна, кластерна	Венчурний капітал, акселератори	Висока: розвиток технологій	Глобальне лідерство в ІТ
Кембриджський кластер	Великобританія	Академічна	Університети, наукові інститути	Середня: біотехнології, ІТ	Значний внесок у науку й інновації
Unit.City	Україна	Державо-приватна	Держава, венчурні фонди	Висока: підтримка стартапів	Інноваційний парк з глобальними партнерами
Lviv IT Cluster	Україна	Галузева	Бізнес, освіта	Висока: цифрова економіка	Стимулювання розвитку ІТ-ринку
Social Enterprise NL	Нідерланди	Соціальна	Благодійні фонди, інкубатори	Середня: інклюзія	Інтеграція соціальних і бізнес-процесів
MaGIC	Малайзія	Соціальна	Державні програми, акселератори	Висока: інновації в громадах	Розширення доступу до соціальних послуг

Джерело: складено автором на основі відкритих даних

На основі проведеного аналізу кейсів можна запропонувати типологізацію підприємницьких екосистем, виходячи з рівня інституційної зрілості та домінуючої місії (соціальна чи технологічна). Цей підхід дозволяє глибше осмислити, як формуються та функціонують екосистеми в різних соціально-економічних контекстах, а також які інститути, практики й цінності є ключовими для їх стійкості.

Першу групу становлять інституціоналізовані екосистеми, до яких можна віднести Стокгольм, Тель-Авів і Таллінн. Їх об'єднує наявність чітко структурованих правил гри, довгострокових державних стратегій підтримки підприємництва, системної взаємодії між державними органами, університетами та приватним сектором. Наприклад, у Тель-Авіві діє низка державно-фінансованих акселераторів та грантових програм, орієнтованих на інновації, що дозволяє підприємцям отримувати підтримку ще на стадії ідеї. У Стокгольмі важливою є стабільність інституцій, рівень довіри до держави та гендерна інклюзія, яка пронизує усі рівні екосистеми. У Таллінні цифровізація державного управління створює сприятливе середовище для стартапів у сфері GovTech і фінансових технологій.

Другу групу становлять органічні екосистеми, що виникають знизу – без значного впливу держави, а завдяки ініціативам місцевих спільнот, бізнесу, громадянського суспільства. Прикладами таких екосистем є Берлін і Львів. У Берліні домінує культура відкритості, мультикультурності та креативності. Тут важливу роль відіграють неформальні зв'язки, коворкінги, культурні події. Львів, натомість, вирізняється потужною роллю ІТ-кластера, університетського середовища та ініціатив громадського сектору, зокрема в розвитку соціального підприємництва. Обидва міста демонструють, що екосистема може бути ефективною навіть без глибоко формалізованої підтримки, якщо існує достатньо довіри, горизонтальної взаємодії та ціннісної узгодженості між учасниками.

Гібридні моделі, як-от у Києві та Варшаві, поєднують елементи формальної підтримки з боку держави або донорів з активною участю громадських і приватних ініціатив. У Києві спостерігається високий рівень активності стартапів і присутність міжнародних донорських програм, але слабка координація між гравцями, а також домінування вертикальних ієрархій гальмує потенціал екосистеми. Варшава, натомість, демонструє збалансованіший розвиток, де є як державна підтримка, так і сильне громадянське суспільство та міжнародна інтеграція.

Крім інституційної зрілості, важливим аспектом є домінантна місія екосистеми – тобто, що лежить в основі її розвитку: економічне зростання, інновації чи соціальна трансформація. За цим критерієм можна виділити три умовні типи:

Інноваційно-технологічні екосистеми – це Кремнієва долина та Тель-Авів, де головна мета полягає в технологічному прориві, масштабуванні стартапів і залученні інвестицій. У цих системах соціальна місія, як правило, вторинна, а акцент робиться на швидкому зростанні, венчурному капіталі та технічній експертизі.

Соціально-орієнтовані екосистеми – Берлін, Львів, частково Київ – де особливу увагу приділяють впливу на спільноту, вирішенню соціальних проблем, сталому розвитку. Тут важливими є такі поняття як інклюзивність, спільні цінності, підтримка вразливих груп.

Змішані моделі – це Стокгольм та Варшава, які поєднують високотехнологічні підходи з увагою до соціального впливу, рівності можливостей і культурної інтеграції. У таких екосистемах можливо досягнути синергії між економічними та соціальними цілями.

Ця типологізація не є вичерпною чи жорсткою – навпаки, вона підкреслює динаміку та гнучкість екосистем, їх здатність змінюватися, адаптуватися й трансформувати свої місії відповідно до викликів середовища. Вона також слугує аналітичним інструментом для виявлення сильних і слабких сторін окремих систем, а отже, й для розробки ефективних політик підтримки підприємництва.

Сучасні підприємницькі екосистеми в Україні, особливо в умовах війни та трансформаційної кризи, демонструють низку структурних та культурних зрушень, які можна інтерпретувати як ключові тренди. Ці тенденції не лише відображають реакцію систем на зовнішні виклики, а й вказують на напрямок їхньої подальшої еволюції.

Першим важливим трендом є глокалізація – синтез глобальних підходів і стандартів з локальними реаліями та культурним контекстом. Українські екосистеми дедалі частіше адаптують міжнародні практики (як-от акселераційні програми, венчурне фінансування, ESG-принципи) до особливостей місцевого середовища, включаючи правові обмеження, мову, соціальні потреби та інституційну нестабільність. Це проявляється, зокрема, у розвитку регіональних стартап-хабів, які співпрацюють із глобальними програмами, зберігаючи при цьому місцеву ідентичність та чутливість до потреб громади. Глокалізація сприяє підвищенню стійкості, оскільки дозволяє екосистемам залишатися інтегрованими у світову економіку, не втрачаючи зв'язку з локальним контекстом.

Другим трендом є гібридність, тобто інтеграція зусиль державного, приватного та громадського секторів. Сучасні екосистеми рідко функціонують виключно в межах однієї моделі управління або фінансування. Навпаки, дедалі більше проєктів реалізуються за участю партнерств між містами, бізнесом, громадськими організаціями та міжнародними донорами. Наприклад, платформи на кшталт UNIT.City у Києві чи Promprylad.Renovation в Івано-Франківську об'єднують інвестиційні інструменти з місією соціального впливу, а також інституційну підтримку з боку місцевої влади. Такий гібридний підхід дозволяє краще реагувати на виклики та компенсувати слабкість окремих секторів завдяки ресурсам інших.

Третій тренд – інституційна еволюція – свідчить про поступовий перехід від неформальних, нестійких ініціатив до формалізованих структур зі сталими процедурами, прозорістю та механізмами зворотного зв'язку. Якщо ще 5–7 років тому більшість підприємницьких ініціатив в Україні мали хаотичний або експериментальний характер, то нині спостерігається консолідація та інституціоналізація. Прикладом цього є створення державних агенцій підтримки інновацій (наприклад, Українського фонду стартапів), впровадження регіональних стратегій розвитку підприємництва, інституційне закріплення соціального підприємництва в нормативній базі. Це створює умови для масштабування, залучення інвесторів і підвищення довіри до екосистем загалом.

Четвертим важливим трендом є адаптивність, тобто здатність екосистем швидко змінюватися у відповідь на зовнішні обставини. Війна, внутрішнє переміщення населення, втрата ринків, інфраструктурні пошкодження та постійна невизначеність стали каталізаторами для перегляду стратегій розвитку. Багато екосистем змогли переорієнтуватися – наприклад, зі сфери B2C на B2B, із внутрішнього ринку на експорт, із комерційної мети на соціальну або гуманітарну. Адаптивність також проявляється у здатності до навчання, швидкого масштабування окремих рішень і взаємодії з новими групами бенефіціарів (наприклад, ветеранами, ВПО, молоддю з прифронтових територій).

П'ятий і, можливо, найглибший тренд – зміна фокусу з винятково бізнесового підходу на соціальну значущість та вплив. Зокрема, це помітно серед молодого покоління підприємців, для яких бізнес дедалі частіше виступає не самоціллю, а інструментом вирішення проблем суспільства. Вони прагнуть створювати не просто прибуткові компанії, а такі, що мають чітку соціальну або екологічну місію, діють етично, є відкритими та інклюзивними. В цьому контексті соціальне підприємство, екологічні інновації, civic tech та інші моделі зростають не як альтернатива «справжньому бізнесу», а як його еволюційна форма, що відповідає новим очікуванням суспільства.

Усі ці тренди засвідчують, що підприємницькі екосистеми в Україні перебувають у фазі глибокої трансформації. Вони дедалі менше нагадують ізольовані кластери активності й дедалі більше стають середовищами спільного творення змін – інституційних, культурних, економічних та соціальних.

Підприємницькі екосистеми не існують у вакуумі. Вони є продуктом коеволюції різних секторів – освіти, культури, бізнесу, влади. Українські приклади засвідчують, що навіть у надзвичайно складних умовах можлива трансформація інституційного середовища через залучення нових акторів, цінностей та логік взаємодії.

Типологізація екосистем, розроблена у цій статті, може стати основою для розробки публічної політики, що орієнтується не лише на економічне зростання, але й на соціальну згуртованість, інклюзію та інновації, що відповідають локальному контексту.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного теоретичного й емпіричного аналізу було з'ясовано, що підприємницька екосистема є складною багаторівневою конструкцією, що формується у взаємодії інституцій, акторів, практик і цінностей. Вона виходить за межі суто економічного явища і є соціальним простором, де відбувається коеволюція між державними, приватними та громадськими структурами, освітою, технологіями та культурою.

Запропонована у статті типологізація екосистем – за рівнем інституціоналізації, джерелами ініціації та домінантними ціннісними орієнтирами – дозволяє глибше зрозуміти відмінності між різними середовищами та слугує практичним інструментом для оцінювання та розвитку таких систем у конкретних регіональних умовах. Порівняльний аналіз шести міжнародних кейсів показав, що успішні екосистеми вирізняються високим рівнем інтеграції, відкритості, довіри між учасниками та наявністю інституційної підтримки.

Українські приклади (Київ, Львів, Івано-Франківськ та ін.) засвідчують потенціал до адаптації, зростання та інновацій навіть у кризових умовах. Особливо важливою є роль соціального підприємництва, яке не лише вирішує конкретні соціальні проблеми, але й підсилює згуртованість екосистеми, забезпечуючи її сталість.

Отримані результати підтверджують, що підтримка розвитку підприємницьких екосистем в Україні має спиратися на мультисекторальну співпрацю, локалізацію підходів, ціннісну орієнтацію на соціальний вплив і інституційну сталість. Подальші дослідження варто спрямувати на емпіричне вимірювання ефективності окремих компонентів екосистем, вивчення механізмів залучення нових акторів, а також формування стратегій відбудови регіонів через розвиток підприємницьких кластерів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Cohen B. Sustainable valley entrepreneurial ecosystems. *Business Strategy and the Environment*. 2006. Т. 15, вип. 1. С. 1–14. URL: <https://doi.org/10.1002/bse.428>.
2. Isenberg D. J. How to start an entrepreneurial revolution. *Harvard Business Review*. 2010. Т. 88, вип. 6. С. 40–50.
3. Moore J. F. Predators and prey: A new ecology of competition. *Harvard Business Review*. 1993. Т. 71, вип. 2. С. 75–86.
4. Mack E., Mayer H. The evolutionary dynamics of entrepreneurial ecosystems. *Urban Studies*. 2016. Т. 53, вип. 10. С. 2118–2133. URL: <https://doi.org/10.1177/0042098015586547>.
5. Spigel B. The relational organization of entrepreneurial ecosystems. 2017. Т. 41, вип. 1. С. 49–72. URL: <https://doi.org/10.1111/etap.12167>.
6. Stam E. Entrepreneurial ecosystems and regional policy: A sympathetic critique. *European Planning Studies*. 2015. Т. 23, вип. 9. С. 1759–1769. URL: <https://doi.org/10.1080/09654313.2015.1061484>.
7. Stam E., Spigel B. Entrepreneurial ecosystems. *The Entrepreneurial Society*. 2016. Т. 13. С. 1–18.
8. Spigel B., Harrison R. Toward a process theory of entrepreneurial ecosystems. *Strategic Entrepreneurship Journal*. 2018. Т. 12, вип. 1. С. 151–168. URL: <https://doi.org/10.1002/sej.1268>.
9. Annual Report 2022-2023. Ukrainian Startup Fund. URL: <https://usf.com.ua>.
10. Feld B. *Startup Communities: Building an Entrepreneurial Ecosystem in Your City*. Wiley. 2012.

11. Policies for social entrepreneurship in Eastern Partnership countries. OECD. URL: <https://www.oecd.org>.
12. Doing Business in Ukraine: Regional Entrepreneurship Review. World Bank. URL: <https://www.worldbank.org>.

REFERENCES

- Cohen, B. (2006). Sustainable valley entrepreneurial ecosystems. *Business Strategy and the Environment*, 15(1), 1–14. <https://doi.org/10.1002/bse.428>
- Isenberg, D. J. (2010). How to start an entrepreneurial revolution. *Harvard Business Review*, 88(6), 40–50.
- Moore, J. F. (1993). Predators and prey: A new ecology of competition. *Harvard Business Review*, 71(3), 75–86.
- Mack, E., & Mayer, H. (2016). The evolutionary dynamics of entrepreneurial ecosystems. *Urban Studies*, 53(10), 2118–2133. <https://doi.org/10.1177/0042098015586547>
- Spigel, B. (2017). The relational organization of entrepreneurial ecosystems. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 41(1), 49–72. <https://doi.org/10.1111/etap.12167>
- Stam, E. (2015). Entrepreneurial ecosystems and regional policy: A sympathetic critique. *European Planning Studies*, 23(9), 1759–1769. <https://doi.org/10.1080/09654313.2015.1061484>
- Stam, E., & Spigel, B. (2016). Entrepreneurial ecosystems. *The Entrepreneurial Society*, 13, 1–18.
- Spigel, B., & Harrison, R. (2018). Toward a process theory of entrepreneurial ecosystems. *Strategic Entrepreneurship Journal*, 12(1), 151–168. <https://doi.org/10.1002/sej.1268>
- Ukrainian Startup Fund. (2023). Annual Report 2022–2023. <https://usf.com.ua>
- Feld, B. (2012). *Startup Communities: Building an Entrepreneurial Ecosystem in Your City*. Wiley.
- OECD. (2021). Policies for social entrepreneurship in Eastern Partnership countries. <https://www.oecd.org>
- World Bank. (2023). Doing Business in Ukraine: Regional Entrepreneurship Review. <https://www.worldbank.org>

ENTREPRENEURIAL ECOSYSTEM AS A MULTILEVEL SYSTEM OF SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT: THEORETICAL ANALYSIS AND TYPOLOGICAL APPROACHES

Artem Kornetskyy

*Ukrainian Catholic University
Lviv, Ukraine*

The article examines the entrepreneurial ecosystem as a complex and adaptive system that integrates institutional, social, cultural, infrastructural, and network components. This multifaceted perspective underscores that the ecosystem is not limited to the actions of individual entrepreneurs but is profoundly shaped by dynamic interactions among various actors, including entrepreneurs, government bodies, educational organizations, financial institutions, and both local and global communities. The increasing relevance of this topic stems from the broader academic recognition that sustainable entrepreneurship depends on systemic influences and collaborative networks as much as personal initiative. The main objective of the paper is to provide a thorough analysis of contemporary theoretical approaches to defining entrepreneurial ecosystems, delineate their core structural elements and stages of evolutionary development, and to organize and classify prevalent models found in both international and Ukrainian contexts. The study's methodological framework employs an interdisciplinary toolkit, combining systems thinking, evolutionary theory, and institutional analysis, to facilitate a holistic examination of the ecosystem's characteristics and

Kornetskyy, A. (2025). Entrepreneurial ecosystem as a multilevel system of socio-economic development: theoretical analysis and typological approaches. *Management and Entrepreneurship: Trends of Development*, 3(33), 194-201. <https://doi.org/10.26661/2522-1566/2025-3/33-15>

functioning. A critical distinction is drawn between state-driven and network-based ecosystem models and their respective impacts on fostering innovation, nurturing an entrepreneurial mindset, and generating social value. Furthermore, the article introduces a nuanced typology of ecosystem structures, considering sources of initiative, levels and mechanisms of support, the degree of social orientation, and measurable outcomes. Special attention is devoted to the Ukrainian experience, offering illustrative examples of regional initiatives, their adaptability, and prospects for scaling and co-evolution. In conclusion, the author stresses that successful entrepreneurial ecosystems are context-dependent and require strategic management tailored to local resources, culture, and socio-economic realities to drive sustained innovation and competitiveness.

Keywords: entrepreneurial ecosystem, institutions, co-evolution, adaptability, social value, innovation, ecosystem typology.